ORIGINAL ARTICLE

The Role of Leading Professors and Responsive Teaching on Development of Third Generation University and Presenting a Model in Mazandaran University of Medical Sciences

Taghi Bahoo-Toroodi[1],
Reza Yousefi-Saidabadi[2],
Saeid Saffarian Hamedani[2]

[1]PhD Student in Educational Management, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran
[2]Assistant Professor, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran

(Received December 3, 2020 Accepted July 14, 2020)

Abstract

Background and purpose: Educating capable, committed and responsive graduates to the needs of patients and the health system can be considered as the most important mission of medical universities in the country. The aim of this study was to examine the role of leading professors and responsive education on development of Third Generation University in order to present a model in Mazandaran University of Medical Sciences.

Materials and methods: An applied descriptive study was performed and research population included university directors and faculty members (n=465). Based on Cochran formula, 242 people were selected by random sampling. Data were collected using two researcher made questionnaires; Leading Professors and Responsive Teaching, and the University Entrepreneurial Scorecard Gibb (2012). The validity of the instruments was confirmed and their reliability was calculated using Cronbach's alpha (0.94, 0.85 and, 0.91, respectively). Structural equation modeling was used for data analysis.

Results: The roles of leading professors (P= 0.0001) and responsive teaching (P= 0.0001) on Third Generation University development were significantly positive and leading professors with a standard coefficient of 0.462 were found to have greater impact on Third Generation University development. The proposed model also demonstrated a good fit.

Conclusion: This research can provide a new perspective for changing the overall policies of university administrators to review faculty empowerment programs.

Keywords: leading professors, responsive teaching, Third Generation University

Keywords: leading professors, responsive teaching, Third Generation University

J Mazandaran Univ Med Sci 2020; 30 (188): 116-124 (Persian).

* **Corresponding Author: Reza Yousefi-Saidabadi -** Islamic Azad University, Sari Branch, Sari, Iran
(E-mail: ruosefi@yahoo.com)

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

پژوهشی

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره سی ام شماره 188 شهریور سال 1399 (124-116)

نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم به منظور ارائه مدل در دانشگاه علوم پزشکی مازندران

تقی باهو طرودی[1]
رضا یوسفی سعیدآبادی[2]
سعید صفاریان همدانی[2]

چکیده

سابقه و هدف: تربیت دانش‌آموختگان توانمند، متعهد و پاسخگو به نیازهای بیماران و نظام سلامت را می‌توان به‌عنوان مهم‌ترین رسالت دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور برشمرد. هدف کلی، بررسی تاثیر اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم به منظور ارائه مدل در دانشگاه است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری آن را مدیران و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مازندران به تعداد 465 نفر تشکیل دادند که بر اساس فرمول کوکران، تعداد 242 نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه اساتید پیشرو با 97 سوال، پرسش‌نامه آموزش پاسخگو با 35 سوال و پرسش‌نامه توسعه دانشگاه نسل سوم گیب (2012) با 108 سوال استفاده شد. روایی صوری و محتوایی ابزارها به تایید متخصصان رسید و پایایی آن‌ها نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه اساتید پیشرو 0/94، آموزش پاسخگو 0/85 و توسعه دانشگاه نسل سوم 0/91 محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون معادلات ساختاری استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که نقش اساتید پیشرو (P=0/0001) و آموزش پاسخگو (P=0/0001) بر توسعه دانشگاه نسل سوم در دانشگاه علوم پزشکی مازندران مثبت و معنی‌دار می‌باشد و اساتید پیشرو با ضریب استاندارد (0/462) نقش بیش‌تری بر توسعه دانشگاه نسل سوم دارد. همچنین مدل ارائه شده نیز دارای برازش مناسب می‌باشد.

استنتاج: پژوهش می‌تواند چشم‌انداز جدیدی در راستای تغییر سیاست‌های کلی مدیران دانشگاه در راستای بازبینی برنامه‌های توانمندسازی اساتید ایجاد کند.

واژه های کلیدی: اساتید پیشرو، آموزش پاسخگو، دانشگاه نسل سوم

مقدمه

امروزه نظام آموزش عالی و دانشگاه‌ها در رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور نقش مهمی دارند، لذا این نهاد به عنوان مهم‌ترین بخش جامعه در ارائه آموزش‌های حرفه‌ای و نهادی که وظیفه تولید و ارتقای دانش و ایجاد پویایی علمی در جامعه را برعهده دارد باید سعی نماید تا با فراهم کردن تمامی امکانات لازم برای پروراندن انسان متخصص و کارآمد، دانشجویان را به افرادی کارآمد و متخصص تبدیل نماید تا هر کدام از این

مولف مسئول: رضا یوسفی سعیدآبادی - ساری: دانشگاه آزاد اسلامی E-mail: ruosefi@yahoo.com
1. دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
2. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
تاریخ دریافت : 1398/9/12 تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : 1398/9/19 تاریخ تصویب : 1399/4/24

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

افراد در آینده به عنصری مفید تبدیل شوند. بالا بردن کیفیت آموزشی یکی از اقداماتی استکه دانشگاه ها برای رسیدن به این هدف یعنی آموزش به شکل مطلوب می‌توانند انجام دهند(1).

برای بالا بردن کیفیت آموزشی در دانشگاه ها، علاوه بر امکانات فیزیکی همچون فضای آموزشی مناسب، وسایل کمک آموزشی، آزمایشگاه های مجهز و تخصصی و غیره به عامل مهم دیگری نیاز است و آن عامل وجود اساتید پیشرو و کارآمد می‌باشد. که در دانشگاه‌های علوم پزشکی به‌دلیل حساسیت سلامت جامعه، کارآمد و پیشرو بودن اساتید اهمیت فراوان دارد(2). مطابق دیدگاه طراحی سیستماتیک آموزشی، اساتید اساسی‌ترین عامل برای ایجاد موفقیت مطلوب در تحقق هدف‌های آموزشی هستند. اوست که می‌تواند حتی نقص کتاب‌های درسی و کمبود امکانات آموزشی را جبران نماید یا برعکس، بهترین شرایط و امکانات را با عدم توانایی در ایجاد ارتباط عاطفی مطلوب به محیط غیرفعال و غیرجذاب تبدیل کند(3).

محبت و همکاران (1398)، شایستگی‌های آموزشی، پژوهشی، سازمانی، اخلاقی، فردی و حرفه‌ای را در کارآمد بودن اساتید مهم دانسته‌اند(4). بنکداری و همکاران (1395)، ویژگی‌های استاد شایسته را شامل سه بعد: شناختی (تسلط بر محتوا، محتوای سازمان یافته و روشن، به روز بودن، توانایی در پژوهش، ابتکار و خلاقیت، ترکیب نظریه و عمل، داشتن تجربه)، رفتاری (شیوایی بیان، تعامل مثبت با دانشجویان، تحرک و اشتیاق، پیش‌بینی‌پذیری، انعطاف‌پذیری، تشویق و ترغیب دانشجویان، ارزشیابی منصفانه) و عاطفی (گرمی و صمیمیت، علاقه‌مندی به رشته تخصصی، تعهد و مسئولیت‌پذیری، انتظارات بالا از دانشجویان، خوش‌بینی و مثبت‌اندیشی) می‌دانند(5). شریف‌نیا و همکاران (1392)، دانش پژوهی و شخصیت فردی را از ویژگی‌های اساتید موفق می‌دانند(6). حکمت‌پو وهمکاران (1392)، بار علمی، مهارت‌های آموزشی، ویژگی‌های فردی، ویژگی‌های عاطفی، اخلاق حرفه‌ای، ویژگی‌های حمایتی و ویژگی‌های مدیریتی را به عنوان ویژگی‌های استاد توانمند معرفی کردند(7). Miguel و همکاران (2019)، ویژگی‌های شخصیتی اساتید، ویژگی‌های علمی اساتید، مهارت تدریس و مدیریت کلاس درس را از مقوله‌های تدریس اثربخش دانسته‌اند(8).

Wan و همکاران (2010)، توانایی برقراری ارتباط، تسلط برموضوع درس، مهارت‌های مدیریت کلاس درس، مهارت‌های حرفه‌ای و داشتن شخصیت مثبت را از ویژگی‌های مدرس خوب می‌دانند(9). همچنین تحقیقات Simerjit و همکاران (2013)، بیانگر آن است ویژگی‌های شور و اشتیاق و مهارت‌های ارتباطی اساتید نقش مهمی در کیفیت تدریس دارد(10).

از طرفی یکی از رویکردهای فلسفی آموزش عالی، دیدگاه پاسخگویی است. در این رویکرد دانشگاه‌ها از جمله دانشگاه‌های علوم پزشکی به عنوان یک نهاد اجتماعی با دیدگاه پاسخگویی به نیازها و انتظارات جامعه جزء جدا نشدنی ازفلسفه وجودی آموزش عالی هستند(11). به‌طورکلی آموزش پاسخگو یعنی آموزش (شامل برنامه‌های درسی، محتوا، روش‌های تدریس، ارزشیابی) پاسخگوی نیازهای جامعه باشد(12). از نظر برخی از کارشناسان در سیستم آموزش پزشکی ایران در زمینه پاسخگویی به نیازهای جامعه ضعف وجود دارد و ارتباط دانشجویان با جامعه به تدریج ضعیف‌تر شده است. در صورتی که پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه و در نتیجه تعامل پویا بین آموزش و جامعه یک تقاضای منطقی، مستمر و پایدار است(13). در شرایطی‌که فارغ‌التحصیلان پزشکی کشورمان و متولیان امر بر ناکافی بودن آموزش پزشکی پاسخگو اتفاق نظر دارند و از سوی دیگر، تأثیر ارتقای آموزش پزشکی جامعه‌نگر بر کیفیت خدمات پزشکی امر ثابت شده‌ای است(14)، لازم است اقدام جامعی درجهت ارتقای‌آموزش پزشکی پاسخگو صورت پذیرد.

تحقیقات در زمینه آموزش پزشکی پاسخگو بیانگر آن است که توجه به مسائل اجتماعی فرهنگی به عنوان

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

تعیین‌کننده‌های سلامت و استفاده از خدمات بهداشتی درسیستم بهداشتی مهم است(15). اهمیت آموزش پاسخگو و ضرورت وجود آن در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور آنچنان حائز اهمیت است که یکی از سیاست‌ها و جهت‌گیری‌های کلان بسته‌های تحول و نوآوری در آموزش پزشکی نهادینه‌سازی رویکرد آموزش پاسخگو در نظام سلامت می‌باشد. لذا این دانشگاه‌ها به اساتیدی نیاز دارند که در کار و حرفه‌شان برتر باشند و بتوانند دانشگاه را به سوی کارآفرینی سوق دهند. بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم به منظور ارائه مدل در دانشگاه علوم پزشکی مازندران است.

مواد و روش ها

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش توصیفی از نوع پیمایشی است. از آن‌جاکه به بررسی وضعیت موجود پرداخته در ردیف تحقیقات توصیفی قرار دارد و با توجه به این‌که با استفاده از پرسش‌نامه و از طریق نظرخواهی به بررسی نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم پرداخته است در ردیف تحقیقات پیمایشی می‌باشد.

اساتید پیشرو: اساتیدی هستند که خلق‌کننده رضایی می‌باشندکه دانشجو در آن بصیرت پیدا می‌کند، استعدادهای بالقوه خود را شناخته و رشد می‌دهد و درجهت توانایی‌های حرفه‌ای و شخصی خود به بهترین شیوه گام برمی‌دارد(16).

آموزش پاسخگو: یعنی آموزش (شامل برنامه‌ای درسی، محتوا، روش‌های تدریس، ارزشیابی) پاسخگوی نیازهای جامعه باشد(12).

دانشگاه نسل سوم: دانشگاهی است کارآفرین که نه تنها در پاسخگویی به نیازها و انتظارات متنوع محیط خود موفق است، بلکه برنامه‌ها و فرایندهای عملیاتی آن برای اشاعه فرهنگ کارآفرینی و تربیت و پرورش کارآفرینان است(17).

جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه مدیران و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی مازندران به تعداد 465 نفر تشکیل می‌دهند که بر اساس فرمول کوکران، تعداد 242 نفر با روش نمونه‌گیری «تصادفی طبقه‌ای» براساس مرتبه علمی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند (جدول شماره 1).

جدول شماره 1: تعداد جامعه و نمونه آماری براساس مرتبه علمی

مرتبه علمی	مربی	استادیار	دانشیار	استاد	جمع
جامعه	27	291	100	47	465
نمونه	13	131	45	21	210
نسبت	0/06	0/62	0/22	0/10	1

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش عبارتند از:

پرسش‌نامه اساتید پیشرو: این پرسش‌نامه توسط محقق ساخته شد که دارای 97 سوال و سه بعد «شناختی، رفتاری و فردی (شخصیتی)» و 15 مولفه (مهارت تدریس، دانش پژوهی، خلاق بودن، فن‌آوری آموزشی، مهارت ارزش‌یابی، رعایت قوانین و مقررات آموزشی، مهارت‌های حرفه‌ای، ارتباط بین فردی، مدیریت آموزش، ضابطه‌مداری، ویژگی‌های ظاهری، صداقت و درستکاری، اخلاق حرفه‌ای، داشتن روحیه مشارکت و همکاری، داشتن روحیه کاوشگری و ایجاد انگیزه در دانشجویان) می‌باشد که در طیف 5 گزینه‌ای لیکرت (خیلی‌کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) طراحی و تنظیم شده و به ترتیب از 1 تا 5 نمره‌گذاری می‌شود. روایی صوری و محتوایی آن به تایید پنج نفر از متخصصان رسید و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ 0/94 محاسبه شد.

- پرسش‌نامه آموزش پاسخگو: این پرسش‌نامه توسط محقق ساخته شد که دارای 35 سوال و سه بعد «آموزشی، پژوهشی و قانونی» می‌باشد، که در طیف 5 گزینه‌ای لیکرت (خیلی‌کم،کم، متوسط، زیاد و خیلی‌زیاد) طراحی و تنظیم شده و به ترتیب از 1 تا 5 نمره‌گذاری می‌شود. روایی صوری و محتوایی آن به تایید پنج نفر از متخصصان رسید و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ 0/85 محاسبه شد-

- پرسش‌نامه توسعه دانشگاه نسل سوم گیب(2012): این پرسش‌نامه توسط، صمدی میارکلایی و آقاجانی(1394)

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

(18) ترجمه و برای اولین بار در ایران بکارگیری شد که دارای 108سوال و 11 بعد «چشم‌انداز، مأموریت و استراتژی دانشگاه، حاکمیت و اداره دانشگاه، ساختار و طرح سازمانی، چند رشته‌ای و فرا رشته‌ای، قدرت نفوذ، مدیریت ذی‌نفعان و ارزش‌های جامعه، دانش‌آموختگان، انتقال دانش، مرکز رُشد، بین‌المللی‌سازی، آموزش کارآفرینانه و سرمایه‌گذاری» می‌باشد، که در طیف 5 گزینه‌ای لیکرت (خیلی‌کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی‌زیاد) طراحی و تنظیم شده و به‌ترتیب از 1 تا 5 نمره‌گذاری می‌شود. روایی صوری و محتوایی ابزار توسط صمدی میارکلائی و همکاران (1394) مورد تایید قرار گرفت و پایایی آن را نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ 0/93 گزارش دادند(18). در پژوهش حاضر نیز پایایی آن 0/91 محاسبه شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون معادلات ساختاری با استفاده از نرم فزارهای SPSS21 و PLS استفاده شد.

یافته‌ها

بررسی توصیفی متغیرهای پژوهش

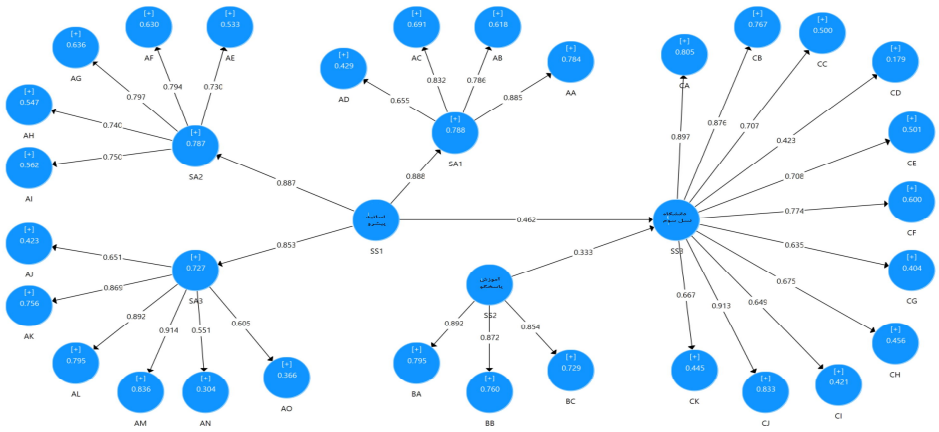
در جدول شماره 2 میانگین و انحراف‌معیار متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

بررسی سوال پژوهش

برای بررسی میزان نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم به همراه ارائه الگوی یکپارچه و متعادل براساس روابط بین متغیرها از نرم‌افزار PLS استفاده شد که نتایج در نمودارهای شماره 1 و 2 و جدول شماره 3 ارائه شده است.

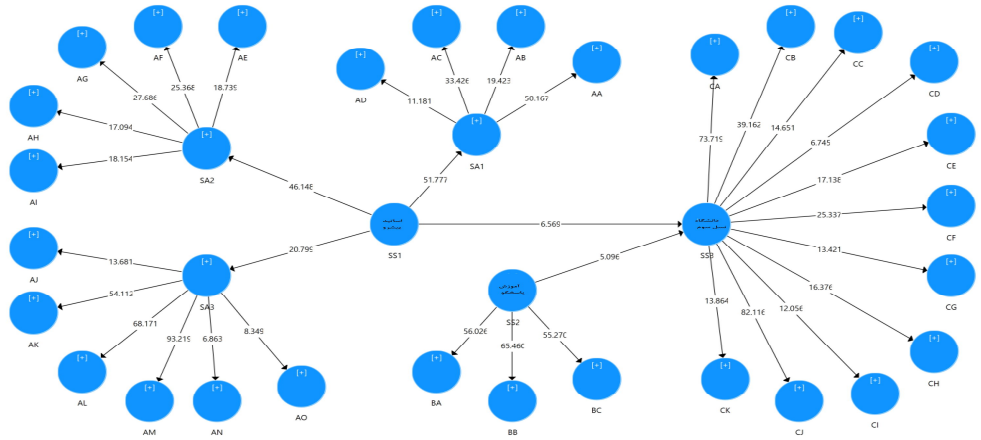
جدول شماره 2: بررسی توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	کد متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار
اساتید پیشرو	SS1	210	3/665	0/571
شناختی	SA1	210	3/561	0/697
رفتاری	SA2	210	3/674	0/604
فردی (شخصیتی)	SA3	210	3/761	0/646
مهارت تدریس	AA	210	3/639	0/728
دانش پژوهی	AB	210	3/446	0/900
خلاق بودن	AC	210	3/474	0/888
فن آوری آموزشی	AD	210	3/686	0/863
مهارت ارزش یابی	AE	210	3/531	0/720
رعایت قوانین و مقررات آموزشی	AF	210	3/739	0/738
مهارت های حرفه ای	AG	210	3/875	0/711
ارتباط بین فردی	AH	210	3/630	0/836
مدیریت آموزش	AI	210	3/594	0/823
ضابطه مداری	AJ	210	3/819	0/842
ویژگی های ظاهری	AK	210	3/853	0/841
داشتن روحیه مشارکت و همکاری	AL	210	3/746	0/993
اخلاق حرفه ای	AM	210	3/750	0/850
صداقت و درستکاری	AN	210	3/557	0/787
داشتن روحیه کاوشگری و ایجاد انگیزه در دانشجویان	AO	210	3/838	0/792
آموزش پاسخگو	SS2	210	3/759	0/759
آموزش	BA	210	3/596	0/764
پژوهشی	BB	210	3/802	0/829
قانونی	BC	210	3/880	0/999
توسعه دانشگاه نسل سوم	SS3	210	3/623	0/560
چشم انداز، مأموریت و استراتژی دانشگاه	CA	210	3/586	0/715
حاکمیت و اداره دانشگاه	CB	210	3/593	0/755
ساختار و طرح سازمانی	CC	210	3/542	0/761
چند رشته ای و فرا رشته ای	CD	210	3/551	1/011
قدرت نفوذ	CE	210	3/609	0/675
مدیریت ذی نفعان و ارزش های جامعه	CF	210	3/779	0/880
دانش آموختگان	CG	210	3/576	0/792
انتقال دانش	CH	210	3/882	0/735
مرکز رُشد	CI	210	3/499	0/717
بین المللی سازی	CJ	210	3/676	0/728
آموزش کارآفرینانه و سرمایه گذاری	CK	210	3/564	0/688



نمودار شماره 1: مدل ساختاری در حالت تخمین استاندارد ضرایب مسیر

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]



نمودار شماره 2: مدل ساختاری در حالت معنی داری ضرایب مسیر

جدول شماره 3: نتایج حاصل از یافته های تحلیل مسیر

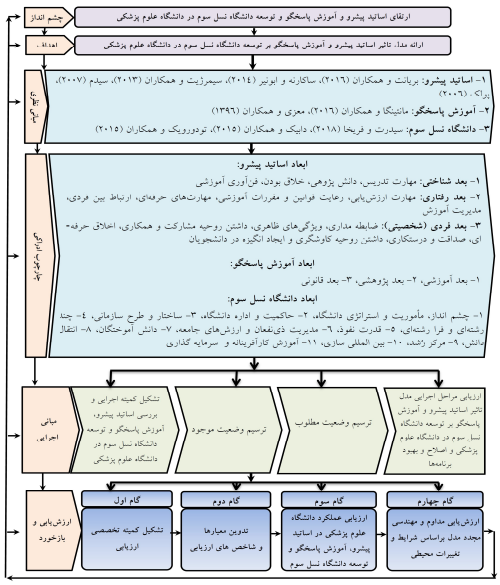
متغیرها	آماره t	ضریب استاندارد
نقش اساتید پیشرو بر توسعه دانشگاه نسل سوم	6/569	0/462
نقش آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم	5/096	0/333

نمودارهای شماره 1 و 2 و نتایج جدول شماره 3 نشان می‌دهند که بین متغیر مکنون برونزا (اساتید پیشرو) با متغیر مکنون درونزا (توسعه دانشگاه نسل سوم)، براساس ضرایب مسیر بارعاملی 0/462 برقرار است، همچنین با توجه به مقدار t-value (6/569) که در خارج بازه (2/58 و 2/58-) قرار دارد، لذا در سطح اطمینان 99 درصد نقش اساتید پیشرو بر توسعه دانشگاه نسل سوم معنی‌دار شده است. همچنین بین متغیر مکنون برونزا (آموزش پاسخگو) با متغیر مکنون درونزا (توسعه دانشگاه نسل سوم)، براساس ضرایب مسیر بارعاملی 0/333 برقرار است، همچنین با توجه به مقدار t-value (5/096) که در خارج بازه (2/58 و 2/58-) قرار دارد، لذا در سطح اطمینان 99 درصد نقش آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم معنی‌دار شده است. برای تعیین درجه تناسب مدل از شاخص GOF استفاده شد. این شاخص را با سه مقدار 0/01 (ضعیف)، 0/15 (متوسط) و 0/35 (قوی) مقایسه می‌نمایند.

$$GOF = \sqrt{\bar{C} \times \bar{R}^2} = 0/684$$

مقدار شاخص GOF، 0/684 محاسبه شد. با توجه به اینکه این مقدار بالای 0/15 محاسبه شد، لذا مدل دارای برازش مناسب می‌باشد.

در پایان جهت تایید روابط مورد نظر، می‌توان نمودار شماره 3 را به عنوان مدل مناسب نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم در دانشگاه علوم پزشکی مازندران، همراه با سهم هر یک از ابعاد و مؤلفه‌ها ارائه نمود.



نمودار شماره 3: مدل نقش اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم در دانشگاه علوم پزشکی مازندران

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

نتایج این پژوهش نشان داد که اساتید پیشرو و آموزش پاسخگو بر توسعه دانشگاه نسل سوم در دانشگاه علوم پزشکی مازندران نقش مثبت و معنی‌داری دارند. این یافته با نتایج پژوهش تاتاری و همکاران (1397)، که نشان دادند اعضای هیأت علمی در راستای توسعه مسئولیت اجتماعی خود، وظیفه دارند در رشد اقتصادی و اجتماعی جامعه خود موثر باشند و در ارزش آفرینی، کارآفرینی و نوآوری ایفای نقش نمایند، مطابقت دارد(19). تحقیقات Sidrat & Frikha (2018)، نشان داد که نوع دانشگاه در توسعه دانشگاه نسل سوم نقش دارد، این یافته با نتایج پژوهش حاضر همسویی دارد(20).

در تبیین این یافته می‌توان گفت، همان‌طور که در مطالعه شعبانی بهار و همکاران (1395) به نقل از Miller&Wilson (1985)، معتقدند قلب نظام آموزش عالی، اساتید آن می‌باشد و این استاتید نقش مهمی در عملکرد دانشگاه دارند(21)؛ وجود اساتید پیشرو، توانمند و صاحب صلاحیت‌های علمی و اخلاقی مناسب از عوامل بنیادی کارآمد در کیفیت نظام‌های آموزش عالی است. اساتید با استفاده از دانسته‌های خود، بکارگیری متون و مهارت‌های تدریس و ایجاد محیط مناسب، به یادگیری دانشجویان کمک می‌کنند. آن‌ها خلق‌کننده فضایی هستند که دانشجو در آن بصیرت پیدا می‌کند، استعدادهای بالقوه خود را می‌شناسد و رشد می‌دهد و در جهت توانایی‌های حرفه‌ای و شخصی خود به بهترین شیوه گام بر می‌دارد. لذا حرفه‌ای بودن اساتید در حرکت و توسعه دانشگاه به سوی کارآفرینی می‌تواند نقش مهمی داشته باشد. از سویی دیگر آموزش پاسخگو، آموزشی است که پاسخگوی نیازهای جامعه است، لذا می‌تواند در توسعه دانشگاه نقش به‌سزایی داشته باشد.

در پایان با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاداتی به شرح ذیل به مدیران و مسئولان دانشگاه علوم پزشکی ارائه می‌شود:

- مدیران و مسئولان دانشگاه، از طریق کارگاه‌های آموزشی و مهارت‌آموزی در زمینه تخصصی، شیوه‌های تدریس، روانشناسی تربیتی و یادگیری مداوم، اطلاعات و مهارت‌های اساتید را به طور مستمر به روز نمایند.

- مدیران و مسئولان دانشگاه، در جذب اعضای هیات علمی به تخصص و مهارت‌های آنان توجه ویژه‌ای نمایند.

- در معیار گزینش استادان، تجربه داشتن فعالیت‌های کارآفرینانه با نوآوری قابل قبول لحاظ شود و از استادهایی استفاده شود که دانش کارآفرینی بالایی دارند.

- کمیته توانمندسازی آموزش اعضای هیات علمی در دانشگاه با هدف ارزشیابی دوره‌ای و منظم اساتید به منظور کشف، کاستن و تقویت نقاط قدرت و ضعف اساتید و در نتیجه سیستم آموزشی تشکیل گردد.

- دستورالعمل‌های دانشگاه، متناسب با نیازهای واقعی جامعه در حوزه سلامت تدوین شده باشد.

-کارگاه‌های آموزشی آموزش پزشکی پاسخگو و جامعه‌نگر برای گروه‌های آموزشی برگزار نمایند.

- آموزش‌های رسمی و غیررسمی کارآفرینی و هدفمند کردن پژوهش‌های دانشگاهی در کنار بازنگری برنامه درسی و گسترش بین رشته‌ای و میان رشته‌ای در دانشگاه مورد توجه قرار گیرند.

- سند چشم‌اندازی درباره توسعه فرهنگ کارآفرینی در دانشگاه تنظیم و تدوین گردد و به مرور زمان اجرا شود.

References

1. Bryant CL, Maarouf S, Burcham J, Greer D. The examination of a teacher candidate assessment rubric: A confirmatory factor analysis. Teaching and Teacher Education: An international Journal of Research and Studies is a Publication of Elsevier 2016; 57(1): 79-96.
2. Ismaili MR, Hazni SA, Musazadeh B, Zavareh A. Characteristics of a good professor and its effect on the academic motivation of dental

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

students. Journal of Research in Medical Education 2017; 9(3): 10-18 (Persian).

3. Mazloumi M, Rahaei SS, Ahrampush MH, Soltani T. The characteristics of an expert faculty member based on view points of medical students-yazd, iran-2008. Hormozgan Medical Journal 2010; 14(3): 234-227 (Persian).
4. Mohabbat H, Fathi Eajargah K, Jafarif P. Identifying the Model and Codifying the Competencies of the Faculty Members of Iranian Universities and Higher Education Institutions: A Qualitative Study. Quarterly Journal of Training & Development of Human Resources 2019; 6(21): 67-91 (Persian).
5. Bonakdari N, Mehran G, Mahroozadeh T, Hashemi SA. Characteristics of Iranian competent professor: A qualitative research. Journal of New Approach in Educational Administration 2016; 7(3): 117-138 (Persian).
6. Sharifnia SH, Ebadi A, Hakmat Afshar M. Characteristics of a good teacher from the perspective of nursing students and professors: A qualitative study. Journal of Breeze Health (Family Health) 2013; 2(1): 1-10 (Persian).
7. Hekmatpo D, Jahani F, Nejat N. Characteristics of a capable nursing professor: A qualitative study. Journal of Nursing Research 2013; 8(28): 58-67 (Persian).
8. Miguel CV, Moreira C, Alves MA, Campos JBLM, Glassey J, Schaer E, et al. Developing a framework for assessing teaching effectiveness in higher education. Education for Chemical Engineers 2019; 29: 21-28.
9. Wan, NG, Howard N, Alan W. School experience influences on preservice teachers evolving beliefs about effective teaching. Teaching and teacher Education 2010; 26(2): 278-289.
10. Simerjit S, Dinker RP, Nirmal KS, Avneet K, Htoo Htoo KS, Ankur B. Qualities of an effective teacher: What do medical teachers think? BMC Medical Education 2013; 13(128): 2-7.
11. Aretz HT. Some thoughts about creating healthcare professionals that match what societies need. Med Teach 2011; 33(8): 608-613.
12. Yaqubifar MA, Ghodrati A, Mirmousavi SJ. The first step towards institutionalizing the responsive education approach: examining the current state of environmental health internships from a students. perspective. Bi-Quarterly Journal of Medical Education Center for the Study and Development of Medical Education, Babol Univ Med Sci 2017; 5(1): 40-46 (Persian).
13. Moezzi M, Shirani M, Majidi F, Saberzadeh M. Design and implementation of community-based and responsive educational program: Experience report of Shahrekord University of Medical Sciences Center for the Study and Development of Medical Education. Iranian Journal of Medical Education / Special Issue of Transformation and Innovation Packages in Medical Education 2017; 17(11): 120-124 (Persian).
14. Dehghani MR, Azizi F, Haghdoost AA, Nakhai N, Khazaeli P, Ravangard Z. message and psyche, ornament. Analyzing the status of responsive medical education and innovative views of clinical faculty members of Kerman Medical School in improving the current situation based on strengths and weaknesses, opportunities and threats. Journal 2013; 10(4): 285-294 (Persian).
15. Muntinga ME, Krajenbrink VQE, Peerdeman SM, Croiset G, Verdonk P. Toward diversity-responsive medical education: taking an intersectionality-based approach to a curriculum evaluation. Adv Health Sci Educ Theory Pract 2016; 21(3): 541-559.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]

16. Shahsoni K, Farajollahi M, Zarif Sanaei N. Characteristics of a successful professor from the perspective of students of virtual education universities in Shiraz. Interdisciplinary Journal of Virtual: Learning in Medical Sciences 2014; 5(2): 52-60 (Persian).
17. Enayati T, Alipour AR. Suggest a model for the academic humanities spin off incubators, move to the fourth generation university. Roshd-E-Fanavari 2014; 10(39): 20-28 (Persian).
18. Samadi Miarkalaei H, Aghajani HA, Mashazemini M. Explaining the indicators of entrepreneurial university in higher education through fuzzy inference system: a study in Islamic Azad University, Ghaemshahr branch. Journal of Educational Management Innovations 2014; 9(3): 96-114 (Persian).
19. Tatari F, Hosseini SA, Borji A. Investigating the role of faculty members in accountable medical education. Journal of Medicine and Cultivation 2018; 27(3): 147-156 (Persian).
20. Sidrat S, Frikha MA. Impact of the qualities of the manager and type of university on the development of the entrepreneurial university. The Journal of High Technology Management Research 2018; 29(1): 27-34.
21. Shabani Bahar GR, Farahani A, Ghareh MA, Siavashi M. Determining the components of professional development among the faculty members of the physical education and sport sciences and assessing its fit. Journal of Sports Management and Development 2017; 5(2): 109-126 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-04]